

Az ipari záloglevelek

Mit tartalmaz a törvényjavaslat?

A törvényhozás a jelek szerint ujja akarja alkotni a hitelélet törvényes intézményeit. Nem is lehet kifogást emelni ennek a törvényfeladatnak felvállalása ellen. A gazdasági élet aktuális jelenségei nem szoríthatók be azoknak a jogintézményeknek Prokrusztesz-ügyébe, melyeket sokkal primitívebb, az államhatalom beavatkozását sokkal kevésbé igénylő viszonyok számára alkottak. A hitelnek ma csak két gyakorlati fontossággal bíró intézménye van:

a telekkönyv és a zálogház.

Könnyű azonban belátni, hogy a hitelre rászorított termelés és forgalombahozatal sem a telekkönyv, sem a zálogház igénybevételével nem nyújthat olyan fedezetet hitelezőjének, hogy a fedezetnyújtás egyrészt biztonságot teremtsen a hitelező számára, másrészt az üzem, a foglalkozás folytatásának korlátlan fentartása mellett minden vagyoni értéket lekötson biztosítékul. A forgalmi élet ezért ismerte fel az *ingó zálog* intézményének hiányát s ezért készült törvényjavaslat az *ipari záloglevelekről* is.

A törvényjavaslat szerint ipari zálogleveleket azok a pénzintézetek (résztvénytársaságok, szövetkezetek) bocsáthatnak ki, melyek erre az üzletágra a pénzügyminisztertől engedélyt kaptak. Engedélyt csak azok a pénzintézetek kaphatnak, melyeknek alaptőkéje legalább tíz millió pengő s melyek *kizárólag* ilyen záloglevelek kibocsátásával foglalkoznak.

Ipari zálogleveleket pedig olyan kamatozó, törlesztéses (legalább tíz évre beosztva) kölcsönkövetelés alapján lehet kibocsátani, mely

ipari vállalat folytatására alakult nyilvános számadásra kötelezett kereskedelmi társaság

vagyona van telekkönyvileg biztosítva.

Mint látható a vállalatok elég szűk köre részesülhet tehát az ipari záloglevelek kibocsátására alkalmas kölcsönben. S a további feltételek e kölcsönnyújtás feltételeit még szűkebb térre szorítják.

Csak *első helyű* telekkönyvi bekebelezéssel biztosított kölcsön alapján is csak akkor lehet záloglevelet kibocsátani,

ha a fedezet legalább háromszorosan haladja meg a kölcsön tőkéjét.

Az ilyen pupilláris biztosíték azonban aligha elégítheti ki a legjogosultabb igényeket is. Az a vállalat, mely kénytelen hitelt igénybevenni, nem elégedhet meg az ilymódon réstingált hitelkerettel, az a vállalat pedig, amelyik olyan tőkeerős, hogy ily biztosítékot követelő hitellel is meg tud elégedni, aligha fogja vállalni a beavatkozásnak azt a terjedelmét, melyet a kölcsönt folyósító intézetnek biztosítani kíván a javaslat.

A jelzálogjog nemcsak az ingatlan terhére

hanem az üzemet, az üzem folytatásához tartozó minden vagyontárgyat, a gépeket, felszerelést, nyersanyagot, fél- és készgyártmányt, a szerződéses jogokat, védjegyet és szabadalmat, pénzkészletet és követeléseket,

a zálogjog még a vevőket is terheli

A hitelt igénybevevő tehát

kénytelen még a vevőt is zálogbaadni a kölcsönt nyújtó pénzintézeteknek.

„Tisztult” és láthatatlan alakja lenne ez a — *rabszolgaság* intézményének.

Ez a zálogjog az adóst nem akadályozza a normális üzletvitel keretébe tartozó ügyletek lebonyolításában; hitelt azonban csak a jelzálogot hitelező kölcsönös engedélye alapján vehet igénybe, végrehajtást is csak a jelzálogos hitelező vezethet ellene. Végrehajtás tárgya csak az egész lekötött vagyon, mint *jogi egység* lehet. Ha az adós késedelembe esik a törlesztésben, vagy kamatfizetésben, vagy ha a kölcsönkövetelés veszélyeztetetnek látszik a bíróság a kölcsöntnyújtó intézet kérelmére elrendelheti a *biztosítási végrehajtást, szoros zárt, esetleg zárlatot is.*

A budapesti törvényszéknél vezetett telekkönyvbe jegyzendőek be a zálogjogok s ott kell felvenni a zálogul lekötött vagyontárgyakat is. A központi telekkönyvbe csak tehermentes ingatlanokat lehet felvenni.

Az ipari zálogleveleket kibocsátó intézetek a kibocsátandó záloglevelek névértékének leg-

Zongorákat

legolcsóbban vásárol
részletre is **Waldmann-nál**
BUDAPEST, Teréz körút 8.

alább egy ötödéből a záloglevelek biztosítására alapot kötelesek teremteni. A biztosítási alapot olyan értékekben kell elhelyezni, amelyek kiválasztásához a kormánybiztos s

a kötvénybirtokosok bizalmi férfia

(trustee) hozzájárult.

Három évig terjedhető fogházzal

büntetendő az adós vállalatnak az az igazgatója, vagy alkalmazottja, aki a jelzálogos hitelezőt megkárosító szándékkal a vállalat valamely tartozékát elidegeníti, a hitelező előtti eltitkolja, vagy eltagadja.

Ez a rövid ismertetés is elegendő annak belátásához, hogy bármilyen helyes, sőt üdvöcélokat is tűzött maga elé a törvény szerkesztője, ez a jogintézmény ha ebben a formájában valósul meg, aligha lesz arra alkalmas, hogy a hozzáfűzött várakozásoknak csak egy töredékét is kielégítse. A közhitel szempontjai a javaslat aránytalanul jobban érvényesítik mint a magánhitelt. A hitelt igénylőknek olyan szűk körét szabja meg s a hitelnyújtásnak olyan biztonságát követeli meg, hogy alkalmatlanná válik a magángazdaságoknál pénztőkével való ellátására. A gyakorlati élet számára — attól kell tartani — ebben a formában örökké idegen maradna ez az intézmény.

Dr. Deltre János.

A polgármester háromezer pengős szindarabpályázattal akarja emelni a jövő szezon nívóját

Színházi dolgok a városházán

(A Délmagyarország munkatársától.) Többször megállapítottuk már azt az érdekes változást, amely a városházán érezhető a színház házikézelésbe vétele óta a színházi kérdések kezelése körül. A házikézelés előtt a színház a legkellemetlenebb közigazgatási problémák közé tartozott, bár állandóan a napirenden szerepelt, vagy talán éppen ezért volt annyira kellemetlen. Mindig idegességet váltott ki, akár a tanácsban, akár a közgyűlésben esett szó róla. Amióta azonban városi, házikézelés városi üzemmé avanszált, valósággal *kegyence lett a közigazgatásnak.* Babusgatják, ápolgatják, igazgatják, támogatják minden vonalon. A város hatósága úgy tekint rá, mint a város büszkeségére. A házikézelésnek ha más haszna egyelőre nincs is, annyi mindenesetre van, hogy megkedveltette a színházat a város uraival. Legalább olyan büszkéek rá, mint például

az autóbusszüzemre, vagy a mélykútra, vagy még büszkébbek. Lassankint ki is fejlődik a szegedi városházán az a szellem, amelynek hiányát évtizedekig olyan keservesen megsínylette a szegedi színművészet.

Most, hogy elérkezett a hivatalos város az *új szezon előkészítésének* küszöbéhez, — a márciusi közgyűlésnek kell döntenie, hogy fenntartja-e továbbra is a házikézelést — a színház iránti szeretet egyre jobban és egyre gyakrabban nyilvánkozik meg. Különösen a polgármester lett rajongó barátja Thália templomának, olyan érzékenyen olvasgatja reggelente a lapok színi híreit, hogy ez becsületé válna a legkényesebb primadonnának is. A polgármester, aki *előtt a legritkább vendége volt a színháznak*, most végignézi minden premiért, legyen az operett, opera, tragédia, vígjáték, vagy színmű és azonosítja

BELVAROSI MOZI

Március 18-án, vasárnap

A Fox-film gyémánt sorozatából!

A boldogság palotája.

Filmregény 8 felvonásban. Főszereplő **Viktor Langleen.**

Azonkivül:

Az égő folyam.

Dráma 8 felvonásban. Főszereplő **Mary Carr.**

Előadások kezdete 5, 7, 9, vasár- és ünnepnap 3, 5, 7, 9 órákor.

KORZO MOZI

Március 18-án, vasárnap

TOM MIX főszereplésével

A vörös lovas.

Texasi történet 6 felvonásban. Azonkivül:

A becsületes szegény.

Egy elárulónő karrierje 6 felv. ban. Főszereplő **Grete Nissen.**

Előadások kezdete 5, 7, 9, vasár- és ünnepnap 3, 5, 7, 9 órákor.

SZECHENYI MOZI

Telefon 16-33.

Március 18-án, vasárnap

Arizonai csodalovas.

Vadnyugati történet 6 felvonásban. Főszereplő: **Ken Maynard.**

Azonkivül:

Féficsapda.

Vígjáték 10 felvonásban. Főszereplő **Clara Bow.**

Előadások kezdete: 2, 4, 6, 8 órákor

BELVAROSI MOZI

Március 19., 20., 21-én, hétfőn, kedden és szerdán

Miklós cár udvara.

(Pushin szerelmei) A nagy költő tragédiája 9 felvonásban.

Főszereplő: **Ivan Moskvín.**

Azonkivül: **Télapó** orosz mesejáték 4 felvonásban.

Előadások kezdete 5, 7, 9, vasár- és ünnepnap 3, 5, 7 és 9 órákor.

KORZO MOZI

Március 19., 20., 21-én, hétfőn, kedden és szerdán

Sharley őse.

Burleszk 7 felvonásban. Főszereplő: **SYD CHAPLIN.**

Azonkivül:

A gyáva.

Dráma 7 felvonásban. Főszereplő: **Kennet Harlan.**

Előadások kezdete 5, 7, 9, vasár- és ünnepnap 3, 5, 7 és 9 órákor.

SZECHENYI MOZI

Március 20., 21., 22-én, kedden, szerdán és csütörtökön

BEN-HUR

Lewis Wallace regénye filmen 2 rész, 12 felvonásban egyezre. — Főszereplők:

Ramon Novarro és Betty Bronson

Előadások kezdete 5, 7, 9 órákor.